

Rapport

Verkenning: Kunnen mensen wonen in het verpleeghuis van hun voorkeur

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Profiel deelnemers	3
1.3 Interpretieren van de uitkomsten	3
2. Resultaten	4
2.1 Wachttijden	4
2.2 Verpleeghuis van voorkeur	4
2.3 Gevolgen van het niet wonen in het verpleeghuis van voorkeur	5
3. Conclusies en aanbevelingen	7
3.1 Conclusies	7
3.2 Aanbevelingen	7

1. Inleiding

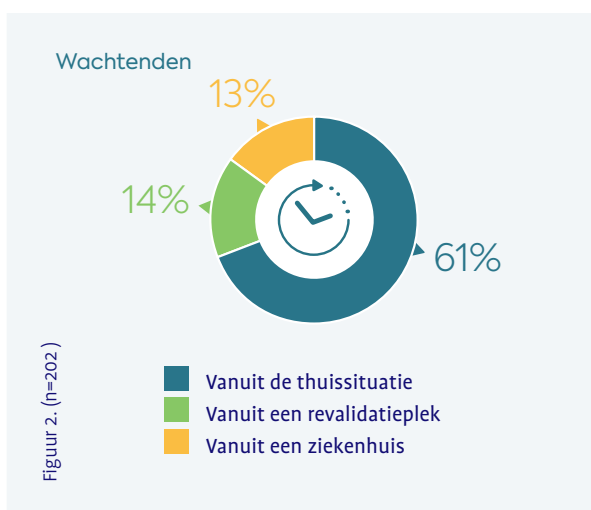
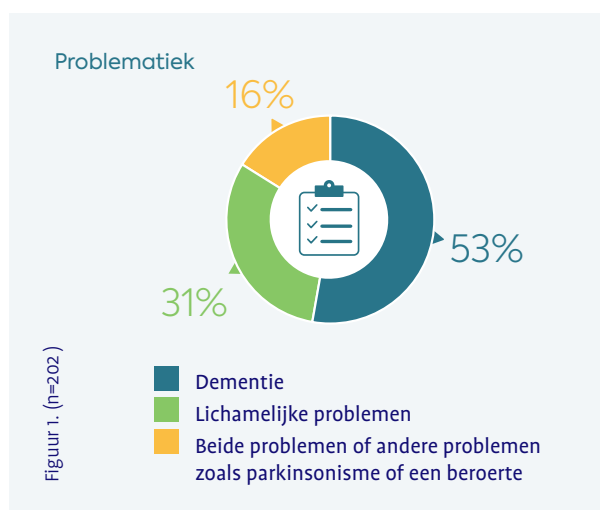
1.1 Aanleiding

Er is veel aandacht voor wachtlijsten in de verpleeghuiszorg. De wachtlijsten nemen toe¹ en het is de vraag of mensen terecht kunnen in het verpleeghuis van hun voorkeur. In de brief over capaciteitsontwikkeling verpleeghuiszorg gaat de minister in op de toenemende vraag naar verpleeghuiszorg². In december van dit jaar legt de minister de Kamer voor welke stappen hij de komende periode voor zich ziet om de toegang tot verpleeghuiszorg voor de toekomst te blijven waarborgen. Daarbij is het essentieel dat mensen ook terecht kunnen in een verpleeghuis wat bij hen past. Voor veel mensen is het verpleeghuis de laatste plek voor overlijden. Dit maakt het des te belangrijker dat het verpleeghuis de zorg kan leveren die iemand nodig heeft, maar ook dat iemand zich thuisvoelt en dat de zorg en ondersteuning aansluiten bij wat iemand belangrijk vindt.

Om het belang van een passend verpleeghuis zichtbaar te maken, heeft Patiëntenfederatie Nederland (naasten van) mensen die afgelopen twee jaar in een verpleeghuis zijn gaan wonen of op een wachtlijst staan, vragen gesteld over het terecht kunnen in een verpleeghuis van hun voorkeur en de gevolgen van het niet terecht kunnen in een verpleeghuis van hun voorkeur. Deze rapportage beschrijft de resultaten van deze verkenning.

1.2 Profiel deelnemers

In totaal hebben 202 mensen de vragenlijst ingevuld. Dit zijn 188 (naasten van) mensen die in de afgelopen twee jaar in een verpleeghuis zijn gaan wonen en 14 (naasten van) mensen die een indicatie voor verpleeghuiszorg hebben en op een wachtlijst staan. De meeste mensen vullen de vragenlijst in voor een naaste (meestal vader, moeder of partner).

1.3 Interpreteren van de uitkomsten

De resultaten zijn gebaseerd op een relatief klein aantal mensen en zijn daarmee niet representatief voor alle mensen die in de afgelopen twee jaar in een verpleeghuis zijn gaan wonen of op een wachtlijst staan. Dat was ook niet het doel van deze verkenning. Met deze verkenning willen we vooral laten zien hoe belangrijk het is dat mensen in een passend verpleeghuis kunnen wonen en wat de gevolgen kunnen zijn als mensen niet in een passend verpleeghuis wonen. Zodat bij de stappen die gezet worden voor het waarborgen van de toegang tot verpleeghuiszorg het wonen in een passend verpleeghuis ook meegenomen wordt.

¹ <https://istandaarden.nl/wachtlijsten>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/09/23/kamerbrief-over-capaciteitsontwikkeling-verpleeghuiszorg>

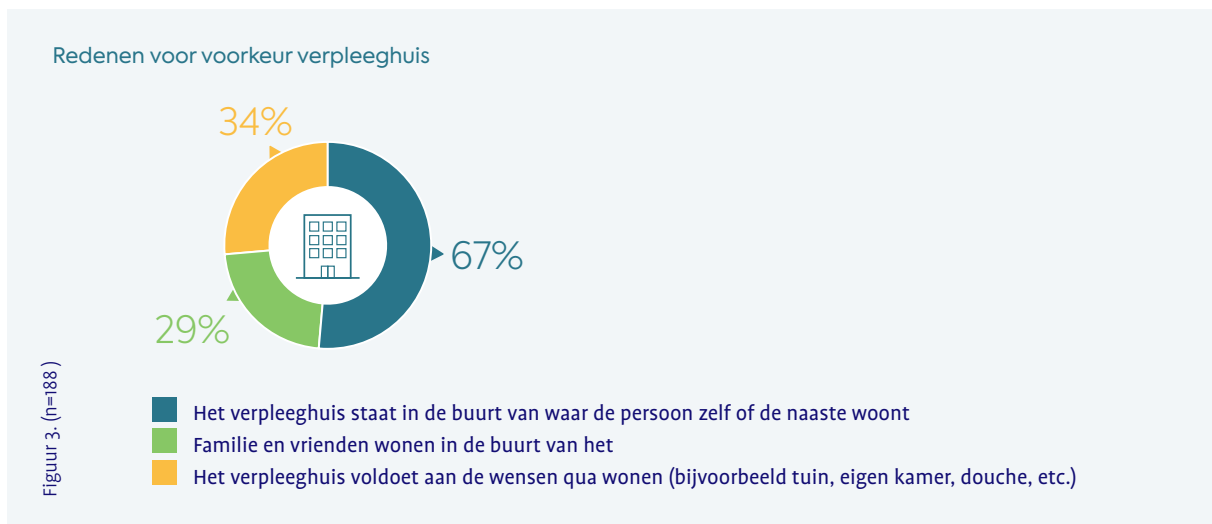
2. Resultaten

2.1 Wachttijden

Vanaf het moment dat mensen een CIZ indicatie hebben en naar een verpleeghuis 'willen' of moeten tot het moment dat ze in een verpleeghuis gaan wonen duurt soms lang. Van de 188 mensen die in de afgelopen twee jaar in een verpleeghuis zijn gaan wonen, heeft bijna een kwart van de mensen hier 18 weken of langer op moeten wachten. Bijna de helft van de mensen heeft hier 0-6 weken op moeten wachten en de rest tussen de 6 en 18 weken.

2.2 Verpleeghuis van hun voorkeur

De meeste mensen (83%) hebben een verpleeghuis van hun voorkeur. Bijna iedereen met een verpleeghuis van hun voorkeur heeft dit ook kenbaar gemaakt. Meestal bij het CIZ (52%) of de zorgaanbieder (42%). Mensen die geen verpleeghuis van hun voorkeur hebben, zeggen vaak dat dit komt omdat ze te weinig tijd hadden om een verpleeghuis te zoeken.

Ervaringen van mensen met en zonder verpleeghuis van hun voorkeur:

'Omdat er sprake was van een crisisplaatsing was er geen keuzemogelijkheid.'

'Het was de voorkeur van mij en mijn partner. Het ligt in de buurt. Het is er gezellig en je voelt je er snel thuis. Het personeel is makkelijk aanspreekbaar.'

'Het ligt in de plaats waar ze al woonde, zodat eventueel bezoek mogelijk was van bekenden. Het was van dezelfde keten als waar ze tijdelijk op een geriatrisch revalidatieplek zat. Daardoor ging de plaatsing snel. Ze hadden de revalidatieplek weer hard nodig.'

'Het was niet het verpleeghuis wat de voorkeur had van mij en mijn dochter, het was dit of mogelijk een tehuis buiten de regio.'

'Mijn zwager en schoonzus zijn beide dementerend en verblijven op dezelfde gesloten afdeling. Er is echter geen echtparenkamer en ieder heeft nu een eigen eenpersoonskamer. Mijn schoonzus vindt dat heel erg, ze zou heel graag samen met haar man in dezelfde kamer slapen. De keuze voor het verpleeghuis is gemaakt omdat er veel familie en vrienden in het dorp wonen. Er is geen alternatief in de buurt op een acceptabele afstand.'

Van de mensen die een voorkeur voor een verpleeghuis hadden is ruim tweederde (uiteindelijk) ook in het verpleeghuis van hun voorkeur gaan wonen en 30% niet. Meest genoemde reden om niet in het verpleeghuis van hun voorkeur te kunnen wonen, is omdat er geen plek was.

Er is ook een groep mensen (n=20) die eerst in een ander verpleeghuis heeft gewoond, voordat ze in het verpleeghuis van hun voorkeur terecht konden. Acht mensen hebben langer dan een half jaar in een ander verpleeghuis gewoond voordat ze in het verpleeghuis van hun voorkeur terecht konden.

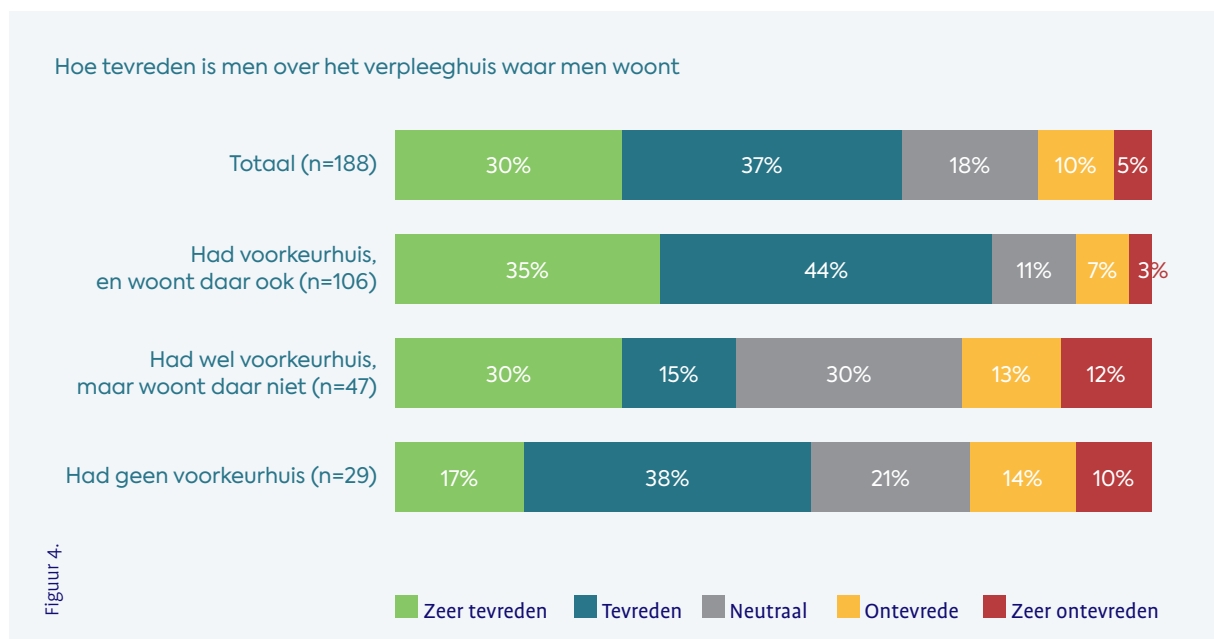
'Niet in verpleeghuis van onze voorkeur, weer verder reizen, steeds andere omgeving, mensen en verkassen. Oud gedateerd tehuis.'

'Mijn moeder heeft er een half jaar gewoond en kon toen overgeplaatst worden naar het huis van onze keuze.'

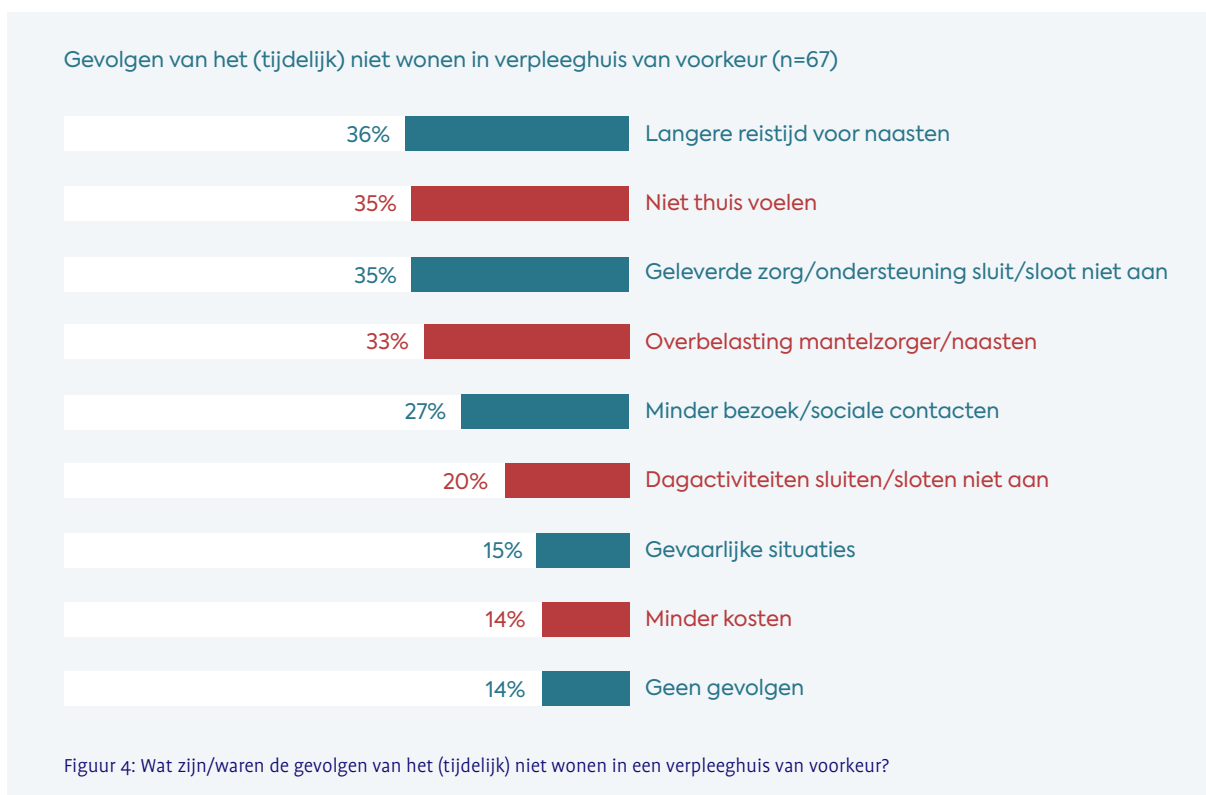
2.3 Gevolgen van het niet wonen in het verpleeghuis van voorkeur

Aan de (naasten van de) mensen die in de afgelopen twee jaar in een verpleeghuis zijn gaan wonen (N=188) is gevraagd hoe tevreden zij zijn met de huidige situatie. In totaal is 67% (zeer) tevreden en 16% (zeer) ontevreden. De overige zijn neutraal.

(Naasten van) mensen met een voorkeurshuis die daar ook zijn gaan wonen, zijn vaker tevreden dan (naasten van) mensen die niet in het voorkeurshuis zijn gaan wonen (zie figuur 1).

Veel genoemde gevolgen van het (tijdelijk) niet wonen in het verpleeghuis van hun voorkeur zijn bijvoorbeeld dat mensen zich niet thuis voelen (35%), zorg en ondersteuning niet aansluit (35%), overbelasting van mantelzorgers/naasten (33%) en langere reistijd voor naasten (36%) (zie figuur 2).

‘Vader is geplaatst in Haarlem, ver weg van zijn eigen woonplaats Heerhugowaard, waar hij zijn hele leven heeft gewoond, was daar eenzaam en ver weg van vrienden. Hij ging daar vrij snel achteruit.’

‘Door lange reistijd kan ik minder vaak komen en komt familie ook niet.’

‘Het is voor mij lastig dat mijn echtgenoot op 45 minuten reizen met de auto woont. met openbaar vervoer zijn de reistijden tot anderhalf uur enkele reis. Hierdoor zien wij elkaar weinig en reizen kost energie.’

3. Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

De vragenlijst is door 202 (naasten van) mensen ingevuld. 188 mensen zijn in de afgelopen 2 jaar in een verpleeghuis gaan wonen en 14 mensen staan nog op een wachtlijst. Ondanks dit kleine aantal deelnemers komt er toch een duidelijk beeld naar voren:

- Mensen met een indicatie voor verpleeghuiszorg die in een verpleeghuis ‘willen’ of moeten wonen, wachten soms lang op een plek. Bijna een kwart van de mensen die in de afgelopen twee jaar in een verpleeghuis zijn gaan wonen heeft 18 weken of langer op een plek gewacht.
- De meeste mensen hebben een verpleeghuis van hun voorkeur en maken dit ook kenbaar. Bijvoorbeeld bij het CIZ of de zorgaanbieder.
- Een op de drie (naasten van) mensen met een verpleeghuis van hun voorkeur is uiteindelijk niet in het verpleeghuis van hun voorkeur gaan wonen.
- Het niet wonen in het verpleeghuis van hun voorkeur kan grote gevolgen hebben. (Naasten van) mensen die niet in het verpleeghuis van hun voorkeur wonen zijn minder vaak tevreden met de situatie dan (naasten van) mensen die wel in het verpleeghuis van hun voorkeur wonen. Ook noemen mensen gevolgen als niet thuis voelen, zorg en ondersteuning die niet aansluit, overbelasting van mantelzorgers/naasten en langere reistijd voor naasten.

3.2 Aanbevelingen

Duidelijk komt naar voren dat het belangrijk is dat mensen in het verpleeghuis van hun voorkeur kunnen wonen. (Naasten van) mensen die niet in een verpleeghuis van hun voorkeur wonen zijn minder tevreden over de situatie en noemen gevolgen als niet thuis voelen en zorg en ondersteuning die niet aansluit. Juist in de laatste levensfase is het essentieel dat mensen de zorg krijgen die ze nodig hebben en dat ze zich thuisvoelen. Binnenkort legt de minister de Kamer voor welke stappen hij de komende periode voor zich ziet om de toegang tot verpleeghuiszorg voor de toekomst te blijven waarborgen. Behalve borgen van toegang moet ook het terechtkunnen in het verpleeghuis van hun voorkeur voldoende aandacht krijgen.